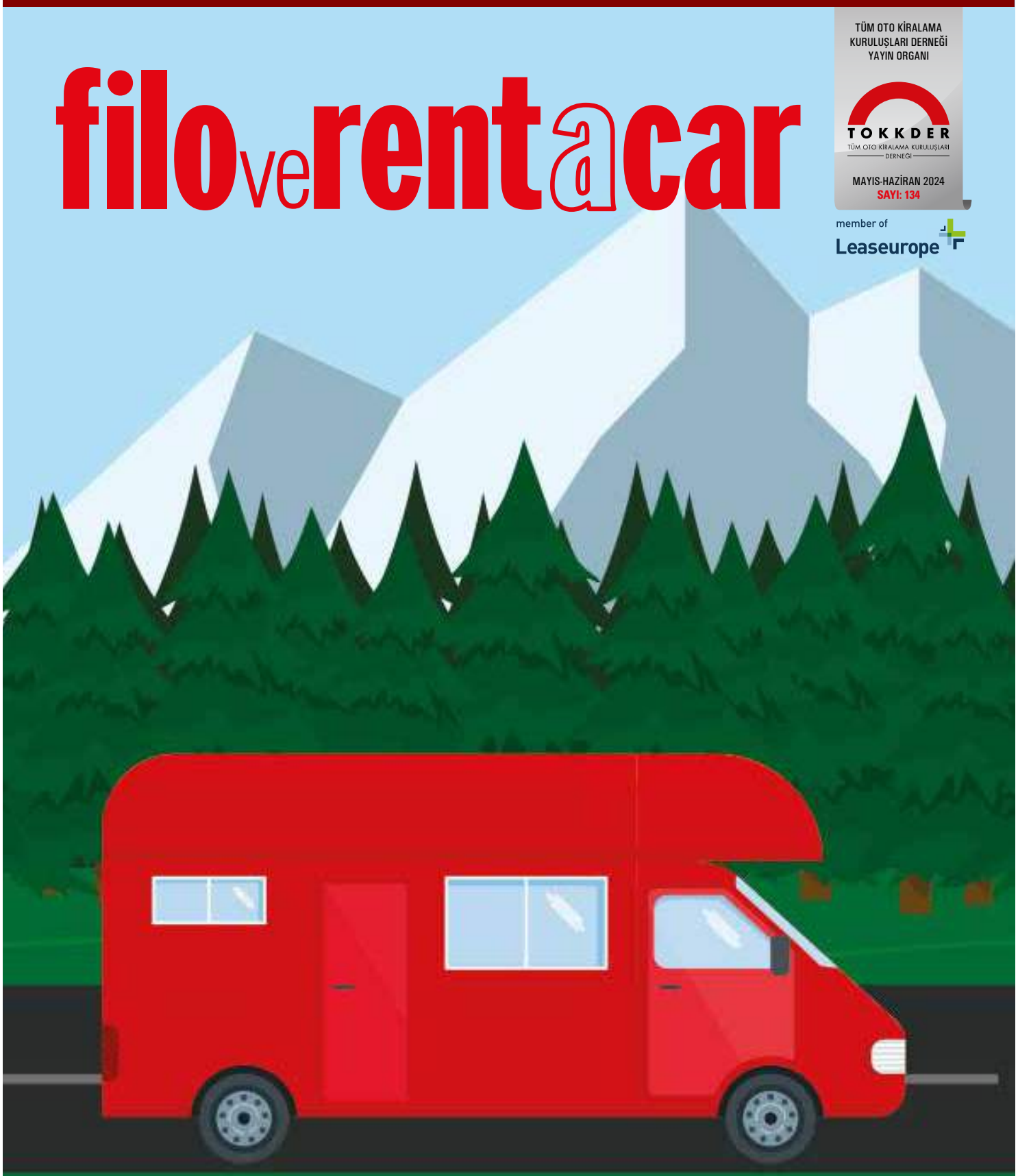
filo ve rent a car

TÜM OTO KİRALAMA KURULUŞLARI DERNEĞİ YAYIN ORGANI

TOKKDER
TÜM OTO KİRALAMA KURULUŞLARI DERNEĞİ

MAYIS-HAZİRAN 2024
SAYI: 134

member of Leaseurope

E-Mobilite Çözüm Ortağı Olarak Hizmet Vermeyi Amaçlıyoruz

Zafer BAŞAR
Yüce Auto Škoda
Genel Müdürü

Ekonomik Görünüm ve Şirketlerin Nakit Döngü Yönetimi

Erkin ŞAHİNÖZ
Stratejik Yönetim Danışmanı, ErkinŞahinöz
Akademi Kurucusu, ABD Merkez Bankası
FED Eski Araştırma Direktörü

içindekiler

RÖPORTAJ

08

Mürşit UNAT

Otomobilite Bizim İşimiz

RÖPORTAJ

12

Zafer BAŞAR
Yüce Auto Škoda
Genel Müdürü

E-Mobilite Çözüm Ortağı Olarak Hizmet Vermeyi Amaçlıyoruz

RÖPORTAJ

16

Şahin BAYRAM
Avec Rent a Car İcra Kurulu Üyesi ve Genel Müdürü

Operasyonlarımızı Daha Verimli Hale Getirerek Veri Odaklı Kararlar Alıyoruz

MAKALE

20

Erkin ŞAHİNÖZ
Stratejik Yönetim Danışmanı, ErkinŞahinöz Akademi Kurucusu, ABD Merkez Bankası FED Eski Araştırma Direktörü

Ekonomik Görünüm ve Şirketlerin Nakit Döngü Yönetimi

MAKALE

30

Duygu TURGUT
Esin Avukatlık Ortaklığı

Türk Ticaret Kanunu'nda Haksız Rekabet

MAKALE

34

Hakan GÜZELOĞLU
KPMG Türkiye Ortak, YMM
Finansal Vergi Hizmetleri

İkinci El Binek Otomobil Tesliminde Düşük Oranlı KDV Uygulanabilir mi?

MAKALE

40

Celal ÖZCAN
PwC Türkiye Sosyal Güvenlik Hizmetleri Direktörü

SGK Prim Ödemesi 1 Gün Gecikirse Ne Olur?

MAKALE

52

Av. Sedat TARLACI
IŞIKTAÇ&ATABAY
Hukuk Bürosu

İşletenin Değiştiği Durumda Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortacısının Sigorta Ettirene Rücu Talebi

HABERLER

56

Yeni Başlayanlar İçin Karavanla Seyahat Etmek

İşletenin Değiştiği Durumda Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortacısının Sigorta Ettirene Rücu Talebi

Av. Sedat TARLACI

IŞIKTAÇ&ATABAY Hukuk Bürosu, İstanbul, Türkiye

Uzun süreli kira sözleşmesi nedeniyle işletenin değiştiği bir durumda, zorunlu mali sorumluluk sigortacısının rücu talebi sigorta ettirene mi, yoksa işletene mi yöneltilecektir? Mevcut durumda bu soruya verilebilecek cevap sigorta ettirendir. Oysaki bu soruya verilmesi gereken cevabın işleten olması gerektiği görüşündeyiz.

Bu yazımızda, yukarıdaki soruya mevcut durumda verilebilecek cevabın gerekçesini açıkladıktan sonra ideal düzenlemenin nasıl olması gerektiğine ilişkin görüşlerimizi dile getireceğiz.

Öncelikle trafik kazalarındaki tazminat sorumluluğunun yasal dayanaklarını inceleyelim. Türk Borçlar Kanunu md.49/1 uyarınca, kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür. Bu hüküm gereği trafik kazasına sebebiyet veren sürücü, neden olduğu zararı gidermekle yükümlüdür.

Karayolu Trafik Kanunu ("**KTK**") md.85 uyarınca bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın işleteni de doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olur. İşleten, aracın sürücüsünün kusurundan kendi kusuru gibi sorumludur.

Peki işleten kimdir? İşleten, KTK md.3'te şu şekilde tanımlanmıştır:

"İşleten: Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişidir. Ancak ilgili tarafından başka bir kişinin aracı kendi hesabına ve

tehlikesi kendisine ait olmak üzere işlettiği ve araç üzerinde fiili tasarrufu bulunduğu ispat edilirse, bu kimse işleten sayılır."

Görüldüğü üzere işleten bazı durumlarda aracın malikiyken bazı durumlarda değişiklik gösterebilmektedir. Örneğin uzun süreli kira sözleşmelerinde işleten sıfatı kiracıya geçmektedir. Gerçekten de kira ilişkisinin bulunduğu durumlarda araç, kiracı tarafından kendi hesabına işletilmektedir ve araç üzerindeki fiili tasarruf kiracıdadır. Bu nedenle uzun süreli kira sözleşmelerinde işleten sıfatının kiracıya geçmesi oldukça isabetlidir.

Tam bu noktada kısa dönem kira sözleşmelerinin ayrık tutulmasının yasal düzenlemedeki eksiklikten kaynaklandığını ve bu durumun oto kiralama sektöründe kısa dönem kiralama yaparak faaliyet gösteren şirketler bakımından yüksek hukuki riske neden olduğunu ifade etmek gerekmektedir. Bu sebeple halihazırda, uzun-kısa ayrımı yapılmaksızın kira ilişkilerinin tamamında işleten sıfatının kiracıya geçmesi noktasında çalışmalar yürütülmektedir.

Trafik kazası sonucu meydana gelen ölüm ve yaralanma ile maddi hasarlardan kaynaklı zararların tazmininden sürücünün ve işletenin sorumlu olduğunu yukarıda açıkladık. Bununla birlikte söz konusu zararların tazminini sağlamak üzere zorunlu mali sorumluluk sigortası sistemi de öngörülmüştür.

İşletenler, zorunlu mali sorumluluk sigortası ("**ZMSS**") yaptırmaktan kaçınamamaktadır. Nitekim işletenlerin mali sorumluluk sigortası yaptırmaları KTK md.91/1'de zorunlu kılınmış ve anılan maddenin beşinci fıkrasında, zorunlu mali sorumluluk sigortası bulunmayan araçların trafikten men edileceği hükme bağlanmıştır. Benzer şekilde sigorta şirketleri de Türk Ticaret Kanunu md.1483, Sigortacılık Kanunu md.13 ve KTK md.91 gereğince bu zorunlu sigortayı yapmaktan kaçınamamaktadır. Dolayısıyla ZMSS sözleşmesinin tarafları mevzuat gereği işleten ile sigorta şirketidir.

Kanun koyucu, sigorta sözleşmesinin içeriğine yönelik de düzenlemeler öngörmüştür. Buna göre ZMSS; maddi zararlar, sağlık giderleri, sakatlanma, destekten yoksun kalma gibi teminat türlerini kapsamaktadır. ZMSS, zarar gören kişilerin tazminat alacaklarını teminat altına almanın yanında sigortayı yaptıran kişi bakımından da güvence sağlamaktadır.

Ancak KTK md.95, bazı hallerde sigorta şirketinin tazminat yükümlülüğünün kaldırılabileceğini veya miktarının azaltılabileceğini hükme bağlamıştır. Bu haller Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları md. B.4.'te düzenlenmiş olup kasti hareketle, ağır kusurla, uyuşturucu madde etkisi altındayken veya ehliyetsiz motorlu taşıt kullanırken sebep olunan zararlar bu hallere örnek olarak verilebilir.

Bu hallerde ZMSS sözleşmesinin tarafı olan sigorta şirketi bakımından tazminatın azaltılması veya kaldırılması gündeme gelebilmektedir. Sigorta şirketi, tazminatın azaltıldığını veya kaldırıldığını zarar görene karşı ileri sürememektedir ancak tazminat ödemesini yaptıktan sonra rücu talep edebilmektedir. Peki bu rücu talebi kime yöneltilmelidir? Yazımıza da konu olan sorun tam bu noktaya ilişkindir.

KTK md. 95/2:

"Tazminatın azaltılması veya kaldırılması sonucunu doğuran haller

MADDE 95

Sigorta sözleşmesinden veya sigorta sözleşmesine ilişkin kanun hükümlerinden doğan ve tazminat yükümlülüğünün kaldırılması veya miktarının azaltılması sonucunu doğuran haller zarar görene karşı ileri sürülemez.

Ödemede bulunan sigortacı, sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda sigorta ettirene başvurabilir."

ZMSS sözleşmesinin taraflarının mevzuat gereği işleten ile sigorta şirketi olduğunu yukarıda ifade etmiştik. Sigorta şirketinin rücu talebinin de işletene yöneltilmesi beklenirken kanun koyucunun burada, KTK md.95/2'de "sigorta ettiren" ifadesinin kullanıldığını görüyoruz.

Oysa motorlu aracın işletilmesi sırasında bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olan aracın sürücüsü ve işleteni, bu zararın giderilmesi konusunda nihai sorumludur. İşletenin bazı durumlarda değişebildiğini yukarıda ayrıntılı olarak ifade etmiştik. Öyle ki uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde işleten sıfatının ZMSS sözleşmesi yapıldıktan sonra da değişebildiğini görmekteyiz. Bu düzenleme nedeniyle ZMSS gereği ödeme yapan sigorta şirketi, Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları md. B.4.'te düzenlenen hallerin varlığı halinde rücu talebini, kimi zaman aracın sürücüsü veya işleteni olmayan -üçüncü bir kişi konumunda bulunan- sigorta ettirene yöneltmek durumunda kalmaktadır.

Bu durum, hukuken nihai sorumluluğu olmayan sigorta ettirenlerin (örneğin: uzun süreli kiralama yapan oto kiralama kuruluşlarının) sigorta şirketlerinin rücu talepleriyle karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır. Ayrıca bu durum sigorta ettirenlerin de bir sonraki aşamada, zararın oluşumundan ve gideriminden nihai sorumlu olan araç sürücüsünden veya işleteninden rücu talebinde bulunmasına, dolayısıyla yargı mercileri üzerinde ek bir yük doğmasına neden olmaktadır.

Yukarıda izah edilen sorunun düzeltilmesi için KTK md.95/2'de yer alan "sigorta ettiren" ifadesinin "işleten" olarak değiştirilmesinin isabetli olacağı görüşündeyiz. Nitekim böylece, ZMSS kapsamında ödenen tazminatın rücu edilmesinin gündeme geleceği durumlarda sigorta şirketleri tarafından doğrudan tazminatın nihai sorumlusu olan işletene başvurulabilecek, sigorta ettirenlerin sorumluluğunun bulunmadığı olaylara ilişkin karşılaşabileceği hukuki riskler bertaraf edilecek ve aynı olaydan kaynaklanan birden fazla rücu sebebiyle tazminat davasının açılmasının önüne geçilerek yargı üzerinde ek yüke neden olabilecek bir düzenleme kaldırılmış olacaktır.